

A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének PROGRAMJA

1. Alapelvek

A PDSZ-nek, mint nyitott szakmai szakszervezetnek legfontosabb célja a közszolgálat területén, ezen belül különösen az oktatásban, gyermekvédelemben, a közszolgálatban, közgyűjteményekben, közművelődésben dolgozók és a fenti ágazatokból kikerült nyugdíjasoknak és munkanélkülieknek, a közszolgálati pályára készülőknél kollektív és egyéni munkavállalói érdekvédelmének, szociális érdekeinek védelme, és munkavállalói érdekképviselete fenntartó, illetve ágazat-semleges. Ennek érdekében minden olyan kérdéskörrel foglalkoznunk kell, amely közvetlenül vagy közvetve hatással van ezen ágazatok munkavállalóira. Kiemelt figyelmet fordítunk az oktatási és az ehhez kapcsolódó ágazati kormányzati, önkormányzati, munkajogi, foglalkoztatási, irányítási, és központi költségvetési kérdésekre.

A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete kizárólag a plurális szakszervezeti mozgalomban és plurális érdekegyeztetési rendszer működésében látja a szakszervezeti politika lényegét. Kiemelt feladatunk, hogy elérjük ennek stabilitását és hatékonyabbá tételét minden érdekegyeztetési szinten.

Kiemelt feladatunk, hogy fellépjünk az Alaptörvényben és egyéb jogszabályokban biztosított szakszervezeti és munkavállalói jogok bárminemű megsértése ellen.

Céljaink elérése érdekében élünk minden törvényes jogunkkal, erre biztatjuk tagjainkat és a többi munkavállalót. Tevékenységünkhöz nélkülözhetetlen állandó munkakapcsolat kialakítása és fenntartása a kormánnyal, az önkormányzatokkal és más fenntartókkal, munkaadókkal, szülői- diák- és szakmai szervezetekkel, valamint az ágazatokban működő más szakszervezetekkel.

2. Érdekvédelmi program

A PDSZ kiemelt feladatának tartja a munkavállalók önvédelmi képességének növelését. E képesség a valódi garancia arra, hogy a szakszervezetek képesek legyenek meggátolni minden olyan törekvést, amely a kirekesztésre, az erő alkalmazására és a nem korrekt partneri viszony, valamint a korporatív jellegű érdekegyeztetés megteremtésére, vagy fenntartására irányul.

Kiállunk a munkahelyek és a bérek együttes védelméért. Ezek tudatos szembeállítását visszautasítjuk, szükség esetén azonban, a munkahelyek védelmét tekintjük elsődlegesnek.

Visszautasítjuk azokat a nézeteket, melyek a hivatástudatra hivatkozva akarják megfosztani a közoktatás munkavállalóit a sztrájkjogtól. A sztrájk alapvető munkavállalói alapjog.

A munkáltató semmilyen vonatkozásban se hivatkozhat a hivatástudatra a közoktatási munkavállalókkal szemben (a pluszfeladatok elvégzése stb.).

2.1. Az érdekvédelmi program szervezeti feltételei

A választott testületek kötelessége időről időre megvizsgálni a szervezeti demokrácia intézményeinek működőképességét, melyek a szakszervezeten belüli döntéshozatal demokratikus voltát hivatottak szolgálni. A PDSZ belső demokratizmusa nem köthető egyik vagy másik döntéshozatali technikához, mivel azok idővel formálissá válhatnak. A szakszervezeti jogok hatékony gyakorlásának legfőbb biztosítékát az jelenti, ha a tisztségviselők nem különülnek el a tagságtól, s nem fonódnak össze a munkáltatókkal, döntéshozókkal. A PDSZ tisztségviselője nem lehet munkáltató azon a szinten, ahol ő PDSZ tisztségviselő, és nem lehet politikai vagy közhatalmi feladatokat betölteni kívánó szervezet delegáltja, illetve támogatott képviselője sem önkormányzati, sem fenntartói, sem parlamenti szinten.

A PDSZ választott testületeinek kell kialakítania egy-egy konkrét kérdésben azt az álláspontot, mely érvényt szerez a napi érdekvédelmi munka követeléseinek, és hatékony érdekvédelmet biztosít a munkavállalóknak. A PDSZ kizárólag a munkavállalót képviseli a munkáltatóval szemben tanácsadásaival és jogi képviseletével egyaránt. A munkáltatói jogokat gyakorló munkavállalót is képviseljük, de kizárólag munkavállalói szerepében, saját munkáltatójával szemben.

Feladatunk, hogy az elfogadott programok és határozatok végrehajtása érdekében folytassunk tárgyalásokat az intézményfenntartókkal, a kormánnyal, a szakmai szervezetekkel, a diákok és szülők szervezeteivel, a politikai pártokkal, szakszervezeti konföderációkkal, és a nemzetközi szakszervezeti mozgalommal.

3. Az országos, ágazati szintű érdekegyeztetés alapelvei

A közszolgáltatás jelentős ágazatai, így különösen a közoktatás meghatározó hányada állami fenntartásba és működtetésbe került. Legfontosabb céljaink:

a) Minden országos szintű tárgyalásnak a felek megállapodási igényén és akaratán kell alapulnia. Nem fogadjuk el a tárgyalóasztal melletti diktátumokat.

b) Minden tárgyaló partnerünknek rendelkeznie kell a megállapodáshoz szükséges felhatalmazással.

c) Minden munkáltatónál törekedni kell kollektív szerződések kötésére, melyeket rendszeresen aktualizálni kell. Ki kell iktatni belőlük a szakszervezetek közötti szembenállás kiprovokálására alkalmas fejezeteket.

Tiltakozunk a közalkalmazotti státusz felszámolása ellen, a közalkalmazottakra vonatkozó kedvezőbb munkajogi szabályozó rendszer fenntartását fontosnak tartjuk, visszaállítását a már kiszervezett területeken szükségesnek látjuk.

d) Át kell alakítani a pedagógus életpályamodellt és az ahhoz kapcsolódó béreket. A pedagógusbér vetítési alapját a mindenkori minimálbérhez kell viszonyítani. Lehetővé kell tenni a tartósan magas színvonalon teljesítők premizálását. Át kell alakítani a pedagógus minősítési rendszert úgy, hogy az valóban mérni tudja, a pedagógus szakmai tevékenységét. Emellett törekedni kell a pedagógus életpályamodell bevezetése következtében fennálló kettős mérce megszüntetésére, azaz a nem pedagógus dolgozók megbecsülését minden tekintetben helyre kell állítani.

e) A közalkalmazottak, illetve munkaviszonyban levők helyzetéről szóló érdekegyeztetéseken, és más ágazati szintű egyeztetéseken fenntartó semlegesen képviseljük az egyes ágazatokban dolgozók érdekeit.

f) A valódi szakmai és társadalmi támogatást élvező testületek ismételt kialakítása a PDSZ és a közoktatás kiemelt érdeke, mely nem halasztható tovább. Ennek keretei között a közoktatás területét érintő kormányzati, önkormányzati, szülői, diák, szakmai, nemzetiségi és egyéb intézményfenntartói és szakszervezeti kezdeményezések egyeztetése során kívánjuk érvényesíteni oktatáspolitikai céljainkat.

Tevékenységében a PDSZ figyelmet fordít a szakképzésre és a felnőttképzésre is. Ennek érdekében kapcsolatokat épít ki, és tart fenn a szakképzés irányítását végző kormányzati szervekkel, szakképzési centrumokkal, gazdasági kamarákkal, képviselve a szakképzésben dolgozók szakmai, ágazati érdekeit.

Javasoljuk a TAO mintájára a szakképzési hozzájárulás visszavezetését, melyet kizárólag az oktatási intézmények használhassanak fel.

4. Az érdekvédelemhez szükséges szervezetpolitikai tevékenység

Szakszervezetünk, mint munkavállalói és szakmai érdekvédelmi társadalmi szervezet alapvetően politizáló szervezet, a politika szó eredeti értelmében a polisz érdekében munkálkodó közösség. Leszögezzük azonban, hogy ez a tevékenység nem párt, hanem kizárólag szakpolitikai és társadalompolitikai alapon és célokért folyik. Együttműködik minden, a korrekt partneri kapcsolatnak és a fent említett koncepciónak megfelelő szervezettel. Az ágazati, szakmai szervezetekkel, szülői és diákszervezetekkel kiépítendő munkakapcsolatot szükségesnek tartjuk. Érdekvédelmi munkánk során figyelembe kell vennünk a civil társadalom, és a munkánkkal kapcsolatba kerülő állampolgárok érdekeit is. A gyermeki jogok megsértése ellen a PDSZ szervezetei minden esetben fellépnek.

A munkáltatókkal kapcsolatos viszonyunkat két alapvető szempont határozza meg:

- szakszervezetünk munkáltatóktól való függetlensége,
- az ágazati érdekek közös képviselésének lehetősége.

Célunk a korrekt és kiszámítható együttműködés s az, hogy minden területen létrejőjenek, és működjenek a folyamatos egyeztetés fórumai.

Feladatunknak tartjuk azt, hogy a szakszervezetek és a munkáltatói érdekképviselések együtt is, szervezett formában lépjenek fel a jogszabályba foglalt munkavállalói jogok megsértésének megakadályozása érdekében. Szorgalmazzuk, hogy az ágazati és szakképzési centrum szintű kollektív szerződéskötések szabadságát tiszteletben tartva, a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselések között minél több megállapodás szülessen.

Az érdekképviselési munka során következetesen érvényesítjük azt az alapelvet, hogy a PDSZ pártsemleges, vezetői nem kötelezhetik el magukat pártpolitikai szervezetek irányába. Szakszervezetünk feladatának tekinti a politikai pártokkal való kiegyensúlyozott kapcsolatok kialakítását és fenntartását. Nem támogatunk egyetlen pártot sem, ám egy-egy konkrét, oktatáspolitikai, és más közszférát érintő szakpolitikai érdekvédelmi kérdésben támogatunk minden álláspontot, mely tagjaink érdekeivel és oktatáspolitikai célkitűzéseinkkel összhangban van.

Célunk, hogy minimalizáljuk a szakszervezetek közötti konfliktusokat. A szakszervezeti pluralizmust a jogállamiság egyik alapértékének tartjuk, ezért fellépünk a szakszervezeti jogok egyoldalú, más munkavállalói érdekképviselőket kirekesztő érvényesítése ellen. A kialakult fenntartói és működtetői rendszerben a szakszervezeti reprezentativitás értelmezhetetlenné vált. Ennek további fenntartása a szakszervezeti jogosítványok csorbulásához, szélsőséges esetben elvesztéséhez vezethet. Jogaink hatékonyabb képviselője érdekében ágazati szinten a szakszervezetek közötti előzetes egyeztetés intézményesítésére törekszünk.

Szükségesnek ítéljük a közalkalmazotti és üzemi tanácsok intézményének felülvizsgálatát, a tapasztalatok alapján szerepük korrekcióját.

Követeljük a Nemzeti Pedagógus Kar kötelező tagságon alapuló köztestületi jellegének megszüntetését, mert létrejötte óta nem rendelkezik a pedagógus társadalom többségének támogatásával, legitimitása nem a munkavállalóktól, hanem a hatalomtól ered, s mert korlátozza a szakszervezetek érdekképviselői, érdekvédelmi lehetőségeinek érvényesülését.

Célunk, hogy a szakszervezeti tag szakszervezeti képzésen, valamint a választott tisztségviselők szakszervezeti testületi üléseken való részvételének törvényben garantált jogát fizetett távollét, pedagógus esetén a tanítási időkeret csökkentése mellett gyakorolhassa.

Célunk a szakszervezeti tisztségviselők tevékenységének, a jog garanciáival történő megerősítése, különösen a tisztségviselő védelme, feladatai ellátásához szükséges fizetett munkaidő-kedvezmény biztosítása.

5. Finanszírozás, költségvetés

A PDSZ az állami fenntartás jelenlegi szintjét és arányát a közoktatásban károsnak tartja. Ebből következik, hogy - korrekt feladatfinanszírozási rendszer keretei között - szükségesnek látjuk az önkormányzatok fenntartói szerepének önkéntesség elvén alapuló növelését. Elutasítjuk a különböző fenntartók finanszírozásában megjelenő bármilyen aránytalan különbségtételt, minden költségvetési és egyéb olyan forrásból, amelynek elosztásában az államnak szerepe van.

Szakszervezetünk továbbra is növelni kívánja a teherelosztásban az állami költségvetés további centralizációs feltételeket nem támasztó kötelezettségvállalását és az intézményfenntartók pénzügyi felelősségét. A tényleges költségeket figyelembe vevő központi költségvetési elemek szakmai alapon történő további differenciálását és folyamatos növelését tartjuk szükségesnek. A minőségi fejlesztés érdekében szükségesnek tartjuk az alapfeladatok körének bővítését, a csoportos és egyéni foglalkozások forrásainak további növelését. Elutasítunk minden olyan finanszírozási rendszert, mely a korábban térítésmentes közszolgáltatások alapfeladatainak finanszírozásában a szülők és a diákok, illetve egyéb érdekelték közvetlen befizetését számításba veszi.

Elengedhetetlennek tartjuk, hogy az intézmények fenntartásában és működtetésében az erre vállalkozó korábbi fenntartók – egy minden fenntartóra és működtetőre érvényes – normatív kötelezettség vállalás keretében saját pénzeszközeikkel továbbra is részt vegyenek.

A finanszírozási rendszernek biztosítania kell a súlyosan hátrányos, szélsőséges demográfiai és szociokulturális helyzetű intézmények gondjainak megoldását. Ezen települések és fenntartók oktatási intézményei kiemelt védelmet és segítséget igényelnek.

A finanszírozási rendszernek garantálnia kell az intézmény alapfeladatát végző, azt közvetlenül segítő alkalmazottak szükséges és elégséges munkakörét, létszámát, az illetményük és azok járulékainak fedezetét, és biztosítaniuk kell az intézmény működtetéséhez szükséges többi munkatárs intézményi foglalkoztatását is. Garantálni kell a meglévő intézményhálózat megtartását és a szakpolitikai célok eléréséhez szükséges mennyiségi és minőségi bővítését.

Annak érdekében, hogy az ország fejlesztési stratégiájában az oktatás kellő súllyal szerepeljen, a PDSZ elvárja tájékoztatási és véleményezési jogának biztosítását. Az ennek korlátozására irányuló törekvéseket elutasítjuk!

El kell érniük, hogy a fenntartók, a tankerületi központok és a szakképzési centrumok az intézmények saját bevételeit ne vonják el. A közoktatási intézmények váljanak önálló költségvetési szervvé, mely az intézményi autonómia fontos eleme.. A költségvetések legyenek nyilvánosak.

Szakszervezetünk ragaszkodik ahhoz, hogy az államháztartás átalakítása során a szakértői és politikai vitában az oktatásügy munkavállalói érdemben részt vehessenek. Az ún. nagy elosztó rendszerek átalakítását követően elfogadhatatlan az egészségügy, a társadalombiztosítás és az oktatásügy finanszírozásának folyamatos csökkenése, a közszolgálati feladatok – különösen a közoktatás eredményességének – permanens, minden eddiginél jelentősebb romlása, színvonalcsökkenése.

6. Bérek, munkakörülmények

A pedagógus életpályamoddal összekötött béremelés reálértéke folyamatosan csökken. Szakszervezetünk célja az, hogy az általunk képviseltek reálbére belátható időn belül megközelítse, majd elérje az EU-ban, azonos végzettséggel foglalkoztatottak átlagbérét. Elvárjuk a Kormánytól, hogy biztosítsa az Uniós bérátlaghoz szükséges folyamat költségvetési fedezetét. Az életpályamoddal által biztosított béremelést szükséges, de távolról sem elégséges. Célunk, az uniós átlagbér középtávú elérése az oktatás terén. Ennek eléréséhez első lépésként követeljük a pedagógusbérek vetítési alapjának „visszakötését” a mindenkori minimálbérhez.

Követeljük a pedagógusok munkaterheinek radikális csökkentését, a tanítással-neveléssel lekötött munkaidő helyett a kötelező óraszám visszaállítását legalább a közoktatási törvény szerinti mértékre, és az ezt meghaladó esetekben a többletmunka kifizetését!

A reálbérnövelő, a végzettségnek és korcsoportnak megfelelő, a tevékenység értékével arányos, a szellemi fejlődést biztosító garantált bér elérését tekintjük alapnak. Ezt kell kiegészítenie az egyes munkakörökben a pótlékok olyan rendszerének és mértékének, amely egyrészt motivál a pótlékolt tevékenység elvégzésére, másrészt ezen keresztül garantálja az intézményrendszer működését.

Olyan új bérrendszerre, modellre van szükség, amely a közalkalmazottak egészére vonatkozó szabályok mellett figyelembe veszi az egyes szakmák sajátosságait, egy jogilag garantált kiegészítő rendszeren keresztül. Ennek keretében a korábbi, bár ma is létező KJT rendszerében szabályozott bértáblát alkalmazzanak, a szakképzésre is. Ugyanebben a bértáblában garantálják az inflációkövető javadalmazását a pedagógusoknak.

Ebben három elemnek mindenféleképpen szerepet kell kapnia:

a) A közalkalmazotti bértáblának érvényesíteni kell a közszférában eltöltött időből és a végzettségekből adódó bérarányok szakmailag megalapozott különbségét, a minőségi munka elismerésének normatív alapokon nyugvó lehetőségét, a kvalifikáció olyan elismerését, amely továbbtanulás esetén olyan mértékű előrelépést tesz lehetővé, amely a befektetéssel arányos bérnövekedést eredményez.

b) A PDSZ szorgalmazza a béren kívüli juttatások rendszerének helyre állítását, a meglévő pótlékok rendszerének bővítését, ezeknek az Ágazati Kollektív Szerződésben való rögzítését, ugyanakkor elutasítunk minden olyan intézkedést, amely a pótlékok rendszerének szándékolt félreértelmezésével kerüli el az alapbérek emelését.

El kívánjuk érni a pedagógus igazolványhoz kötött juttatások bővítését és garantálását. Szükségesnek tartjuk a közalkalmazottak általános utazási kedvezményének visszaállítását.

c) Az illetményrendszer működéséhez szükséges összegeket a mindenkori központi költségvetésnek kell biztosítani. Az intézmények esetleges saját bevételei feletti rendelkezést intézményi, hatáskörben kell biztosítani. A technikai és az adminisztratív dolgozók érdekeinek védelmére a PDSZ valamennyi szervezeti szintjén külön figyelmet kell fordítani, mert a rájuk vonatkozó szabályozás az e területen dolgozókat méltatlan helyzetbe hozta.

A PDSZ elutasítja a közmegegyezést nélkülöző, ellenőrizhető normatív elemek nélküli teljesítménybérezést, ezen belül különösen az egyes közszolgálati szektorokban jelen levő a negatív béreltérítés intézményét.

Az Országos Választmány feladata kezdeményezni a közszféra intézményeire vonatkozó új építésügyi és egészségügyi normák jogi szabályozását oly módon, hogy azok megfeleljenek az európai szintű infrastrukturális elvárásoknak. Szakszervezetünk szervezeteinek és csoportjainak lehetősége, hogy e normák betartását ellenőrizze, azok megsértése esetén a nyilvánossághoz, a PDSZ által felkért szakértőkhöz, a civil közösségekhez forduljon. Szakszervezetünk intézményi csoportjainak lehetősége, hogy a munkavédelmi törvény előírásainak betartását az adott intézményben ellenőrizze, s azok megsértése esetén fellépjen.

Szorgalmazzuk a munkaügyi felügyelőségek hatékonyságának fejlesztését, az ez irányú költségvetési kiadások növelését. Szakszervezetünk feladatának tekinti, hogy a munkavédelemről szóló törvény rendelkezésének minden intézményben érvényt szerezzen.

A PDSZ megköveteli a munkáltatóktól az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit, a szükséges munkavédelmi, egészségvédelmi védőfelszerelések teljeskörű biztosítását.

7. Munkanélküliség, munkaerőhiány

A PDSZ lehetőségeihez mérten feladatának tekinti az állástalanná vált tagok érdekeinek képviseletét is. Elutasítjuk azt a fiskális szemléletet, mely a költségvetés hiányát létszámcsökkentéssel kívánja megoldani.

A munkanélküliség elleni küzdelem hosszú távon is eredményes eszköze a pedagógusképzés megújítása. A PDSZ kiemelten fontosnak tartja a továbbképzési rendszerek átgondolását és új alapokra helyezését, valamint olyan támogatási alap létrehozását, amely biztosítja a munkavállalók mobilitását. Ki kell kényszerítenünk a hosszú távú tervezést annak érdekében is, hogy mindazok, akik munkanélkülivé válhatnak, időben értesüljenek erről, s még munkavállalóként hozzáférhessenek olyan képzési rendszerekhez, amely lehetővé teszi számukra a munkanélküliség elkerülését. További lehetőségnek tartjuk a pedagógusok bevonását a felnőtt-, ezen belül a munkanélküliek képzésébe.

A PDSZ fenntartói szintű választott testületei folyamatosan figyelemmel kísérik a fenntartóknak a fenntartott intézményekre vonatkozó elképzeléseit, koncepcióit. Az intézmények megszüntetésére, csoportok összevonására vonatkozó javaslatokra felhívják az adott területen dolgozó munkavállalók figyelmét. Minden esetben érvényt szereznek a foglalkoztatási törvény előírásainak.

Az elmúlt években mind inkább egyértelművé vált, hogy a korábban általánosan, jelenleg inkább lokálisan létező munkanélküliség nyomasztó problémája mellett egyre aggasztóbb a munkaerőhiány jelensége. Szakszervezetünk elutasít minden olyan kormányzati, fenntartói szándékot, amely a jelentkező kapacitáshiányt adminisztratív eszközökkel, a rendszerben lévők kizsákmányolásával kezeli, s a PDSZ szerint minden olyan eddigi intézkedést, amely erre mutat, vissza kell vonni.

Mivel a pedagógushiány egyre nagyobb méreteket ölt, továbbra is minden fórumot, és nyomásgyakorló eszközt fel kell használnunk annak érdekében, hogy erre felhívjuk a magyar társadalom és a mindenkori kormányzat figyelmét, követelve egy versenyképes és hosszútávon fenntartható életpálya-modell kiépítését.

Az érdekvédelmi harc szempontjából ugyanakkor a szakszervezetek és a tagság elemi érdeke, hogy a munkaerőhiányból fakadó dolgozói pozíciók javulásának lehetőségével bátran éljen, elutasítva a hivatástudatra építő ellenkező tendenciákat.

8. A fenntartók és a PDSZ helyi szervezetei

Az a tény, hogy az intézmények túlnyomó többségében a tulajdonosi funkciókat az állam, kisebb részben pedig az önkormányzatok és egyéb szervezetek, jelenítik meg, új helyzetet teremtett a fenntartók és a szakszervezetek közötti kapcsolatokban. **Központi kérdésnek tartjuk a fenntartást és működtetést végző tankerületi központok szakképzési centrumok, és önkormányzatok szintjén létrejövő PDSZ csoportok szervezését és működtetését.**

Elengedhetetlennek tartjuk az intézményfenntartást és finanszírozást szabályozó törvények olyan irányú módosítását, amely elsőbbséget biztosít az alapfeladatok ellátásának. Ezzel összefüggésben megkerülhetetlennek tartjuk a szakmai-ágazati és különösen a munkajogi törvények módosítását, kezelve így a munkáltatói jogok gyakorlása során nap, mint nap felmerülő problémákat. Törvényi szintű szankcionálást tartunk szükségesnek a jogszerűtlen intézkedésekkel szemben, és ennek érdekében szorgalmazzuk a közigazgatási jogorvoslat rendjének ismételt újragondolását és felgyorsítását.

Célunk, hogy érvényt szerezzünk a közalkalmazotti és más vonatkozó törvények egyeztetési kötelezettséget tartalmazó paragrafusainak, és ismét létrejőjenek az érdekegyeztetés megfelelő szervezetei. El kívánjuk érni, a szakmailag is megalapozott hosszú távú tervezés kialakítását, így biztosítva az intézmények kiegyensúlyozott működését. Továbbra is kezdeményezzük valamennyi fenntartói szinten a közalkalmazotti és az alágazati

érdekegyeztető tanácsok létrejöttét, támogatjuk a meglévők működését. Ragaszkodunk a minden résztvevőt egyaránt megillető jogokhoz.

A PDSZ képviselőinek el kell érniük, hogy a fenntartói oldal egyértelműen határozza meg fenntartót képviselő személyek kompetenciáját, helyzetét a fenntartói döntéshozatalban. Az érdemi tárgyalások érdekében s a lehetséges kompromisszumok kialakításának feltételeként ragaszkodnunk kell a megállapodásra felhatalmazott tárgyalópartnerek kijelöléséhez.

A fenntartói szintű érdekegyeztetés speciális kérdése az intézményvezetők részvétele a folyamatban. A létrejövő testületekben az adott kérdések tárgyalásakor biztosítsanak lehetőséget az intézményvezetőkkel való egyeztetésre. A szakszervezetek függetlensége és az eredményes érdekegyeztetés két módon képzelhető el:

- Az igazgatókat a fenntartói oldal részének tekintjük. Az érdekeikben mutatkozó különbségeket az oldal belső problémáinak tekintjük.
- Az igazgatók képviselőit harmadik, munkáltatói oldalnak tekintjük. Ebben az esetben megállapodásról csak a három oldal egyetértése esetén beszélhetünk.

Az adott területen működő PDSZ-csoportok megállapodása alapján biztosítani kell a megválasztott szakszervezeti képviselők munkaidő kedvezményének fedezetét oly módon, hogy az intézményi szinten biztosított kedvezmények önkormányzati és/vagy tankerület-központi szinten összevonásra kerüljenek.

A PDSZ fenntartói szintű szervezeteinek feladata tisztázni, hogy az adott fenntartó miként tervezi az egyes alágazati kiadások fedezetének biztosítását, s azt, hogy miként teszi azt átláthatóvá az érintettek számára. A PDSZ szervezetei folytatják azokat a tárgyalásokat, amelyek a közalkalmazotti és szakmai törvények, a fenntartói szintű megállapodások és a kollektív szerződés alapján alakítják ki az intézmények gazdálkodási kereteit.

Az intézményvezetők megbízásának kérdése szakszervezetünk valamennyi csoportját érinti. Az iskolák, óvodák és más közszolgáltatást biztosító intézmények önfejlesztő képességének egyik legfontosabb feltétele a megfelelő vezető kiválasztása. Az intézményvezetők pozitív szelekciója csak megfelelő feltételrendszer kialakítását követően várható.

Az intézményvezető kiválasztásában és megbízásában meghatározó szerepet kell kapnia az intézmény nevelőtestületének, illetve dolgozói testületeknek. Ennek érdekében a PDSZ helyi szervezetei olyan megállapodás megkötését kezdeményezik a fenntartókkal, mely szerint nem javasolnak kinevezésre, illetve megbízásra olyan pályázót, akinek pályázatát az adott dolgozói testület elutasította.

A már kinevezett intézményvezetővel szemben kezdeményezett bizalmatlansági indítvány intézményét e megállapodás részeként pontosítani kell.

Az önkormányzati szövetségek segítségével keressük a helyi önkormányzatokkal a megállapodási lehetőségeket.

9. Szervezetépítés

Folyamatos feladatunk az ország egészét behálózó tankerületi központok és szakképzési centrumok rendszerét lefedő szakszervezeti hálózat kiépítése, fejlesztése, fenntartása. A központok az Országos Választmány támogatásával, de a helyi csoportok döntése alapján jönnek létre, és kizárólag az őket létrehozó csoportoknak, szervezeteknek vannak alárendelve. Egy-egy önálló iroda létesítésénél figyelembe kell venni az önálló és szakszerű gazdálkodás megkövetelése, mellett a működőképességet biztosító dolgozók számát, és az Alapszabályban előírt minimális szolgáltatási feladatok teljesítésének garanciáit.

Ahhoz, hogy érdekeinket sikeresen tudjuk képviselni, minél nagyobb taglétszámú, jól szervezett csoportra van szükségünk. Az intézmények keretein túllépő működésünk alapfeltétele a fenntartói szintű helyi képviseletek létrehozása minden olyan tankerületben, melyben legalább egy intézményben működik PDSZ csoport. Minden törvényes eszközt fel kell használni annak érdekében, hogy ezeken a területeken több csoport működjön.

Továbbra is kiemelt feladatunknak tekintjük a "tagtoborzást". A PDSZ számára alapvető feladat a taglétszám növelés különböző módszereinek kidolgozása, s e módszerek folyamatos megújítása, továbbadása. Speciális problémáik miatt külön programot kell kidolgozni a főiskolai, egyetemi hallgatók és az egyházi- vagy magánintézményekben dolgozók megnyerésére. Figyelmet kell fordítani a már létező csoportokra, és segíteni kell az esetleges működési problémák leküzdését.

A különféle fenntartók között mind inkább felaprózódó közoktatási rendszer indokoltá teszi a területi, fenntartói alapon való szerveződés mellett a közoktatáson belüli azonos foglalkozási körben dolgozók összefogását, ezért erősíteni kívánjuk a különféle részérdekeket megjelenítő szekciók jelentőségét.

10. Képzés

A PDSZ képviselők felkészítésében a hazai szakértők, kutatók mellett támaszkodni kívánunk a nagy tapasztalatokkal rendelkező külföldi szakszervezetek szakértőinek munkájára. Képzéseinkbe bevonunk szociológusokat, politológusokat, oktatásügyi szakértőket, EU-s szakértőket, jogászokat. Célunk egy akkreditált képzési rendszer kialakítása és működtetése. Ebben a tevékenységben támaszkodunk konföderációnk segítségére is.

A különféle képzések szervezésében, megtartásában egyre nagyobb szerepet kell kapnia az idő és költségkímélő online rendezvényeknek.

11. Jogvédelem

Tagjaink egyéni és csoportos jogvédelmének és képviseletének ellátására, a szakszervezeti jogok érvényesítése érdekében jogi tanácsadó és képviseleti szolgálatot hoztunk létre. Valamennyi regionális PDSZ irodának feladata részt venni e szolgálatban, az irodában rendszeres jogsegélyszolgálatot üzemeltetni. Szakszervezetünk tagjai számára az Alapszabály rendelkezései szerint e szolgáltatás ingyenes.

A jogvédelem alapvető eszköze a szakszerű és gyors tájékoztatás. A munkajogi és érdekvédelmi konfliktusok kialakulásának megelőzését kell elérnünk. Ezt szolgálja többek között a PDSZ belső információs rendszere, kiadványai, valamint szakszervezetünk képzési programja is.

A személyes találkozón alapuló jogi szolgáltatások mellett törekedni kell az online módon működő rendszer kiépítésére.

A PDSZ kiemelt figyelmet fordít a munkahelyi szakszervezeti tagok és szakszervezeti tisztségviselők védelmére.

A választott testületek tagjai, akik a munkáltatói szervezetekkel, és a Kormány képviselőivel tárgyalnak, azok álláspontjáról, valamint a partnerek által tervezett lépésekről rendszeresen tájékoztatják a szakszervezet tagjait.

12. Európai Unió

A PDSZ elvárja a kormányzattól, hogy Uniós tagországgént tevékenységében kiemelten vegye figyelembe a civil szervezetek, köztük a szakszervezetek álláspontját és véleményét. Ennek elemi feltétele, hogy intézményes garanciát teremt arra, hogy a szakszervezetek részt vehessenek ezeken a tárgyalásokon, és információkat szolgáltatassanak a kormányközi EU-szintű tárgyalásaikról.

Az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Szövetség (ETUCE) tagjaként folyamatosan napirenden kell tartanunk, hogy e szervezet kellő hangsúlyt fektessen a bérfejlesztésre és a minőség javítását garantáló munkakörülményekre.

13. Oktatáspolitikai irányelvek

A PDSZ különös figyelmet fordít arra, hogy a legfontosabb kérdésekben irányelveket fogadjon el.

a) Az iskolaszervezet kérdésében fontosnak tartjuk a jelenlegi iskolaszervezeti modell szakmai alapon történő újra gondolását.

b) A tankötelezettség szabályozásának olyannak kell lennie, amely garanciát nyújt az iskolarendszerből történő korai kimaradás ellen, s a lehetőségekhez mérten megakadályozza a végzettség nélküli iskola elhagyást.

c) Az igazgatás rendszerében a hatósági és szolgáltatói feladatok garantált szétválasztását követeljük, mivel a tanügyigazgatás kérdéseiben a mai napig nem jött létre sem szakpolitikai konszenzus, sem stabil intézményi háttér.

d) A szakmai ellenőrzés és mérés rendjében semmilyen formában nem támogatjuk szakfelügyeleti rendszer megjelenését. A hatályos minősítési rendszert alkalmatlannak tartjuk a valódi pedagógus minőség meghatározására és felmutatására, ezért követeljük annak – valóban – szakmai alapokon nyugvó újra gondolását. Ebben a folyamatban megkerülhetetlen a demokratikus, és transzparens kiválasztással „helyzetbe kerülő” szakmai szervezetek közreműködése.

e) A mérési, értékelési rendszerek átdolgozása elengedhetetlen feltétele az intézményi ellenőrzés rendszerének szakmai alapokon nyugvó kiépítéséhez és eredményes

működtetéséhez. Az egyéni és intézményi értékelésnél nélkülözhetetlenek tartjuk a hozzáadott pedagógiai érték meghatározását is.

f) Fejleszteni kell a pedagógus továbbképzés nyílt, az előző pontban leírtakkal összhangban lévő, akkreditált rendszerét. A jogszabályban előírt, kötelező továbbképzések ingyenessége mellett biztosítani kell a továbbképzésben részt vevők fizetett tanulmányi szabadságát is.

g) Szükségesnek tartjuk az iskolafenntartók szakmai és törvényességi ellenőrző eszközeinek fejlesztését.

h) A szabad tankönyvválasztás visszaállítása elkerülhetetlen. Az állam által finanszírozott tankönyveket az arra valóban rászorulóknak biztosítsák. A pedagógusok tankönyv-választási jogát vissza kell adni!

i) A tartalmi szabályozás kérdésében alapvető célunk, hogy a központilag és a helyben szabályozandó részek aránya megfelelő mértékűvé váljon, és az e körül folyó vita nyugvópontonra jusson.

j) Véget kell vetni annak a gyakorlatnak, amely a tartalmi, illetve finanszírozási és szakmai szabályozáson keresztül kényszerít ki létszámleépítést.

k) Biztosítani kell a pedagógusok és az oktatási intézmények szakmai, valamint gazdálkodási és munkaerő gazdálkodási autonómiáját. Ezek megléte nélkül nincs hatékony intézményi szintű érdekvédelem.

l) A csökkenő gyermeklétszámmal kialakult helyzetet a közoktatás minőségének javítására, az esélyegyenlőség fejlesztésére kell fordítani, ami a pedagógusok oktatási rendszerben tartásával valósítható meg. Elfogadhatatlan, hogy a gyereklétszám csökkenése, mint hamis indok szerepeljen a közoktatás dolgozóinak létszámcsökkentése melletti érvként.

m) Az integrált oktatás tekintetében elfogadhatatlannak tartjuk a direkt és indirekt erőszakos integráció kényszerét.

n) Az osztály- és csoportlétszámok kialakításánál tekintettel kell lenni a jogszabályi és szervezési szempontok mellett az adott intézmény szociokulturális környezetére, a diákok képesség- részképesség zavaraira egyaránt. A csoportlétszámok kialakítása ennek figyelembevételével kerüljön megállapításra, ahogyan a tevékenység finanszírozása is.

o) A finanszírozási rendszernek garantálnia kell az intézmény alapfeladatát végző, az őket közvetlenül segítő alkalmazottak szükséges és elégséges munkakörét, létszámát, illetményük és azok járulékainak fedezetét, valamint segítenie kell az intézmény működtetéséhez szükséges többi munkatárs intézményi foglalkoztatását.

p) A finanszírozási rendszernek garantálnia kell a meglévő intézményhálózat fenntartását és a szakpolitikai célok eléréséhez szükséges mennyiségi és minőségi bővítését. Biztosítani kell a rendszerszintű transzparenciát, és tervezhetőséget. El kell érünk, hogy a fenntartók az intézmények saját bevételeit ne vonják el, azok felett az intézmények önállóan rendelkezhessenek.

r) A pedagógusok kötelező óraszámát, egyéb tevékenységre vonatkozó munkaidejét, munkafeladatait és munkaszervezését úgy kell meghatározni, hogy a feladatellátás minősége javuljon, és az ahhoz szükséges idő ne terjeszkedjen túl a heti 40 órán. Követeljük az oktatással, neveléssel lekötött idő helyett a kötelező óraszám visszaállítását. Követeljük az osztályfőnöki, kollégiumi, tanulócsoporthoz vezetői, vagy munkaközösség-vezetéssel összefüggő feladatok, és a tanulók nevelési-oktatási intézményen belüli önszerveződésének segítségével összefüggő tevékenység után járó munkaidő-beszámítás valódi érvényesítését!

s) Elutasítjuk a közszolgálatban dolgozók azon minősítési rendszereit, amelyek a munkaviszony automatikus megszűnését eredményezhetik.

t) Elutasítjuk a képesítés nélküli munkaerő alkalmazását a pedagógus munkakörben.

u) A gyermekotthonok, valamint a lakásotthonok kerüljenek be a köznevelési intézmények közé. Amíg az otthonok és az iskolák önkormányzati fenntartás alá tartoztak, sokkal olajozottabb volt az együttműködés az intézmények között.

v) Mivel az utóbbi évtizedekben a társadalom egészében, így a közoktatás területén is jelentősen növekedett az agresszió, a PDSZ kötelességének tartja, hogy fellépjen az oktatás minden résztvevője, különösen az oktatásban dolgozók biztonsága és emberi méltóságának védelme érdekében.

14. A közszolgálatokról

Az állam (költtségvetés) általános ellátási felelősséggel tartozik a színvonalas közszolgáltatások biztosításáért. A közszolgáltatásoknak meg kell felelni az EU-ban alkalmazott általános követelményeknek, s a legszigorúbb biztonsági és megbízhatósági követelményeknek.

A PDSZ továbbra is követeli, hogy oktatásnak ismét legyen önálló minisztériuma.

Közszolgálati bérek.

A PDSZ nyomatékosan követeli a közszférában dolgozók bérhelyzetének javítását. A közszféra bérei nem szakadhatnak el a versenyszféra béreitől, annak a gazdasági növekedéshez és a közszolgálat társadalmi fontosságához kell igazodnia. A foglalkoztatási biztonságot meg kell őrizni, a béren kívüli juttatások rendszerét tovább kell fejleszteni. Törvényi garanciák szükségesek a közszolgálat béreinek érezhető, folyamatos növelésére.

15. A PDSZ nemzetközi tevékenysége

A Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete értékválasztásában és törekvéseiben a világ szabad szakszervezeti mozgalmához tartozónak tekinti magát.

Az Oktatási Világszervezet, annak Európai Szervezete (Pan-European Structure), valamint az Európai Szakszervezeti Szövetség Oktatási Szervezetének (ETUCE) aktív tagjaként támogatjuk a nagy európai tanárszakszervezetek együttműködését, tevékenységük összehangolását, közös bizottságok alakítását, közös képzések szervezését abból a célból, hogy az Európai Unió tagországainak és a csatlakozni kívánó országok munkavállalói érdekképviselője megszerveződjön és képes legyen hatékony érdekvédelemre.

Az Educational International az alábbi - a PDSZ programjával is egybeeső - alapelveket fogalmazta meg:

A szakszervezeteknek és a szövetségeknek el kell érni, hogy:

- az oktatásban dolgozók bérei ne térjenek el az azonos képzettségűektől
- olyan mértékű legyen a bér, amely biztosítja azt, hogy a tanárok megélhessenek belőle, ne kelljen másodállást vállalniuk
- olyan tanár-továbbképzési rendszer jöjjön létre, amely biztosítja a tanárok tudásának naprakészségét
- az oktatási ágazat minden szintjén jöjjön létre és működjön az érdekegyeztető mechanizmus.

A PDSZ aktív tagszervezetként kíván részt venni az egyéb EU-szintű ágazati szervezetek munkájában is.

A Programot a PDSZ XXIV. Kongresszusa 2021. április 16-án fogadta el.